

Opinie is een vrijplaats voor discussie.

Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen maximaal 550 woorden, Lezersreacties maximaal 150.

De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Redactie Opinie Trouw
Postbus 859, 1000 AW, Amsterdam
t 020-5629444, opinie@trouw.nl

Migratieplan van EU is gebaseerd op hardnekkige mythes

Huub van Baar

universitair docent politieke wetenschappen, verbonden aan de universiteiten van Giessen (Duitsland) en Amsterdam

Het nieuwste EU-voorstel dat de migratiecrisis moet beslechten, is landen in het Midden-Oosten en Afrika ontwikkelingsgeldden te bieden als zij migratie tegengaan en migranten terugnemen. Zo niet, dan ook geen geld. De EU wil zo 'beter migratiebeheer' creëren en 'levens op zee redden, het aantal terugkeerders vergroten, migranten en vluchtelingen in staat stellen dichter bij huis te verblijven. Ook moeten derdewereldlanden geholpen worden bij hun ontwikkeling om de onderliggende oorzaken van irreguliere migratie aan te pakken.' Het plan berust echter op drie hardnekkige mythes.

Mythe 1: ontwikkeling beperkt migratie naar Europa. Groei in Afrika betekent niet dat ongelijkheid daar afneemt. Onderzoek toont bovendien aan dat de positieverbetering van de Afrikaanse middenklasse zal blijven leiden tot migratie. Klimaatverandering, sociaaleconomische malaise, conflicten en militaire interventies dragen daartoe bij en daarin heeft de EU haar eigen aandeel. Corrupte leiders worden nog steeds door westerse mogendheden gesteund. Ook werpt de EU handelsbarrières op die gelijkwaardige, duurzame handel in de weg staan. Zelfs de aller-

armste landen confronteert de EU met marktprotectionisme.

Mythe 2: migratie en ontwikkeling sluiten elkaar uit. De EU suggereert dat gebrekkige ontwikkeling tot migratie leidt, maar veronachtzaamt dat migratie aan ontwikkeling kan bijdragen. Geld dat migranten hier verdienen, wordt naar Afrika overgemaakt en opgedane kennis kan daarheen terugvloeien. Beide opties benut de EU onvoldoende. De provisies op geldtransacties van migranten zijn onevenredig

De EU confronteert zelfs de allerarmste landen met marktprotectionisme

hoog, waardoor transferkantoren veel geld opstrijken. Een structurele verbetering van arbeidscontracten van migranten kan bovendien leiden tot de verhoging van hun mobiliteit, waardoor zij makkelijker tussen de EU en herkomstlanden kunnen reizen. Het rigide EU-grensregime en de uitbuiting van migranten op Europese arbeids- en woningmarkten belemmeren echter een gezonde organisatie van en toekomstvisie op arbeidsmigratie.

Struisvogelpolitiek

Mythe 3: het EU-grensbeleid kan antwoord worden uitbesteed. De EU

presenteert het plan in het verlengde van de Turkije-deal en stelt dat, nu de 'toevoerroute' van migranten via de westelijke Balkan 'succesvol' is afgesloten, nieuwe barrières migratie al in Afrika moeten indammen. Maar de Turkije-deal laat pijnlijk zien dat de EU haar grensbeleid niet verantwoord kan outsourcen naar landen die andere belangen nastreven en mensenrechten schenden.

Claimen dat de westelijke Balkanroute 'succesvol' is afgesloten, is struisvogelpolitiek. Mensensmokkelaars hebben de migratieroutes over de Middellandse Zee herhaaldelijk verlegd. Na de Turkije-deal is het 'probleem' opnieuw verplaatst en stijgt het aantal doden vooral op zeer routes richting Italië. De EU stelt dat ze vluchtelingen vaker 'redt', maar deze aanpak zet cynisch genoeg in op humanitair spektakel zonder de humaniteit van haar eigen beleid te betwisten.

EU-migratiebeheer is verworden tot de gedachte dat, als we maar aan de knoppen van grensbewaking, 'opvang in de eigen regio' en ontwikkelingshulp draaien, we alles onder controle kunnen krijgen. Daarmee suggereert de EU dat de oplossing goeddeels buiten de EU ligt. De oplossing moet echter worden gezocht in een langetermijnvisie op arbeidsmigratie naar en in de EU, in handhaving en internationalisering van de mensenrechten en in ontwikkelings samenwerking die niet eenzijdig in dienst staat van terrorismebestrijding en het terugdringen van migratie.